

WYDARZENIA

Jubileusz prof. Zygmunta Sójki

Dziewięćdziesiąte urodziny i 40-lecie aktywnej działalności w Towarzystwie Przyjaciół CMM stały się okazją do uroczystości na cześć prof. dra hab. Zygmunta Sójki, która odbyła się 4 października w sali konferencyjnej CMM. W wygłoszonej przez wiceprezesa TP CMM Teresę Boguszewską laudacji, obok dokonania zawodowych, podkreślona została działalność społeczna Jubilata, a zwłaszcza pełnienie funkcji prezesa Towarzystwa, przez 3 kadencje, w latach 1992–2004 (28 maja 2004 r. Profesor otrzymał godność Honorowego Prezesa TP CMM). W wystąpieniach przypomniano wybitne zasługi Jubilata w pracy na rzecz rozwoju potencjału polskiej gospodarki morskiej, muzealnictwa morskiego oraz nauki i szkolnictwa wyższego. Znakomitej – mimo zaawansowanego wieku – kondycji Profesor dowiódł podczas prezentacji multimedialnej, w której przedstawił życiorys zawodowy oraz realizowaną strategię życiową.

Kongres Muzeów Morskich w USA

W dniach 9-15 października odbył się Międzynarodowy Kongres Muzeów Morskich – International Congress of Maritime Museums (ICMM), z tematem przewodnim „Muzea Morskie 2011 – przyszłe wyzwania”. Organizatorami tego największego spotkania muzealników morskich na świecie były Smithsonian Institute w Waszyngtonie oraz The Mariners’ Museum w Newport News w stanie Wirginia. W kongresie wzięło udział ponad 100 uczestników z 24 krajów, m.in. z Australii, Nowej Zelandii, Kanady, licznie reprezentowane były kraje nadbałtyckie. W bogatym programie kongresu dużo miejsca poświęcono tworzeniu kolekcji muzealnych i zarządzaniu nimi, wpływowi kryzysu ekonomicznego na placówki muzealne oraz mediom społecznym i poprawieniu kontaktów z widzami, zarówno we wnętrzach muzeów, jak i online. Przedstawiciel CMM, dr Robert Domżał, wygłosił referat pt. „Rola partnerstwa w rozwoju europejskich muzeów morskich: wyzwania i problemy”. Sesje warsztatowe poświęcono kolekcjom małych łodzi, sposobom edukacji i interpretacji wystaw, podwodnemu dziedzictwu kulturowemu oraz mediom społecznym. Kongres dał niepowtarzalną możliwość zapoznania się z najnowszymi trendami w muzealnictwie morskim, pokazał także, z jakimi problemami boryka się cała branża. Ponadto w jego trakcie wybrany został nowy zarząd ICMM, w którego składzie, na drugą już kadencję, znalazł się dr Robert Domżał. Następane spotkanie odbędzie się za dwa lata w Portugalii.

Spotkanie Grupy Monitorującej

W Svaneke na Bornholmie miało miejsce październikowe posiedzenie Grupy Monitorującej ds. Dziedzictwa Kulturowego Państw Nadbałtyckich, w której pracach bierze udział dyrektor CMM dr Jerzy Litwin. Głównym tematem spotkania był program piątego Forum Dziedzictwa Bałtyku, które odbędzie się w Tallinie. Przygotowywany jest także raport z działalności poszczególnych grup roboczych, przedkładany ministrom kultury państw nadbałtyckich. Na następne posiedzenie Grupa Monitorująca została zaproszona do Gdańska, aby zobaczyć efekty realizacji projektu budowy Ośrodka Kultury Morskiej. Warto podkreślić, że członkowie Grupy aktywnie wspierali uzyskanie funduszy na OKM, m.in. inicjując w 2007 roku spotkanie w Parlamencie Europejskim w Brukseli.

Pokłosie projektu *Seaside*

Jednym z owoców zakończonego w czerwcu tego roku projektu EU *Seaside* jest współpraca CMM z Baltic Sail Association oraz European Maritime Heritage. Obie organizacje żywo zajmują się ochroną i upowszechnianiem tradycji żeglarskich w Europie. 13 października odbyło się w Kłajpedzie spotkanie, poświęcone przygotowaniom do przyszłorocznej konferencji EMH, której organizatorem będzie CMM. W spotkaniu wzięła udział Katarzyna Nowicka, kierownik Działu Marketingu CMM, odpowiedzialna za przygotowanie tej imprezy. Zaplanowana została tematyka konferencji – jej dominantą ma być przedstawienie dotychczasowego dorobku i działań podjętych na rzecz zabezpieczenia, konserwacji i ochrony prawnej dziedzictwa morskiego w rejonie południowego Bałtyku. Ponadto na spotkaniu poruszono kwestię organizacji festiwali żeglarskich w miastach zrzeszonych w Baltic Sail w lecie 2012 roku. CMM rozważy w najbliższym czasie formalne przystąpienie do Baltic Sail Association na zasadzie bezpłatnego członkostwa. Ta istniejąca od 1997 roku organizacja zamierza przyciągnąć do siebie także muzea morskie, aby wspólnie promować historię i kulturę pływającego dziedzictwa morskiego. Na podobne zaproszenie pozytywnie odpowiedziało już Muzeum Marynarki Wojennej w Karlskronie.

Dziennikarze w OKM

Wkrótce po odsłonięciu elewacji Ośrodka Kultury Morskiej, 20 października, odbyła się konferencja prasowa połączona ze zwiedzaniem – bliskiego ukończenia – budynku. Dziennikarze prasowi i telewizyjni oraz reprezentanci portali internetowych spotkali się z dyrekcją CMM i osobami odpowiedzialnymi za realizację projektu. Goście mieli możliwość przejścia przez wszystkie poziomy budynku – od piwnic po dach, gdzie zachwycali się wspaniałą panoramą starego portu gdańskiego widoczną z tarasu widokowego przyszłej kawiarni. Odwiedzili także przeszklony hall, pracownie Działu Konserwacji Muzealiów, sale wystawowe i pomieszczenia warsztatów edukacyjnych. Zapoznali się z zainstalowanym i projektowanym wyposażeniem pracowni, planami ekspozycji stałych oraz opracowaną już ofertą edukacyjną dla tego obiektu.

NASZE ODDZIAŁY

Remont „Sołdka”

Rankiem 25 października statek-muzeum „Sołdek” odholowany został do Gdańskiej Stoczni „Remontowa” SA, gdzie czekają go prace konserwatorskie w doku. Otrzymana dotacja celowa Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego pozwoli na dokonanie kolejnego z planowanych kilku etapów remontu, koniecznego dla zachowania zabytkowego parowca w dobrej formie oraz odnowienia klasy PRS-u.

„Sołdek” na Motławie, w drodze do stoczni. Fot. Wojciech Józwiak

Najmłodszy uczniowie na „Darze Pomorza”

„Dar Pomorza” od początku swojej służby jako statek szkolny Państwowej Szkoły Morskiej związany był z Gdynią. Dla wielu mieszkańców miasta jest jego symbolem, nic więc dziwnego, że wybierają pokład statku-muzeum jako miejsce ważnych uroczystości. Jednym z takich istotnych w życiu momentów jest rozpoczęcie edukacji szkolnej. W październiku na „Darze Pomorza” odbyły się dwie uroczystości pasowania na ucznia gdyńskich szkół podstawowych. Pierwszą z nich przygotowano dla kandydatów na uczniów Szkoły Podstawowej nr 39, noszącej imię najdłuższej dowodzącego „Darem” komendanta, a później kustosa statku-muzeum, kpt. ż.w. Kazimierza Jurkiewicza. Kilka dni później do pasowania przystąpili uczniowie Szkoły Podstawowej nr 31. Po sprawdzeniu wiedzy, m.in. z bezpieczeństwa na drodze i znajomości „magicznych” słów: przepraszam, dziękuję – wszyscy kandydaci zostali przyjęci do grona uczniów tej szkoły.

Pasowanie na ucznia SP 31 w Gdyni. Fot. Arleta Gałązka

„Podróże w czasie i przestrzeni”

Od 28 października w Muzeum Wisły w Tczewie prezentujemy VIII edycję wystawy prac ceramicznych i plastycznych, organizowanej we współpracy z Fundacją „Sprawni Inaczej”. W tym roku swoje dzieła wystawiają zarówno podopieczni Fundacji z oddziałów w Gdańsku i Kościerzynie, jak i artyści z ośrodków terapii zajęciowej z Łowicza, Stalowej Woli, Mielca, Grabowicy, Zgłobnia. Wszystkie eksponowane prace zostały wyróżnione w ogólnopolskim konkursie pt. „CZŁOWIEK – ZIEMIA – KOSMOS” zorganizowanym dla dzieci, młodzieży i osób niepełnosprawnych przez Fundację „Wspólnota Gdańska”, Fundację Projekt: Kultura oraz Gdański Archipelag Kultury. Tytuł wystawy – „Podróże w czasie i przestrzeni” – nawiązuje do specyfiki pokazywanych prac, których autorzy w niezwykle oryginalny sposób odpowiedzieli na ideę Roku Heweliusza. Ekspozycja w Tczewie potrwa do 8 stycznia, a później zostanie zaprezentowana w Spichlerzach na Ołowiance (13 stycznia – 18 marca) i Muzeum Rybołówstwa w Helu (20 marca – 17 czerwca).

„Rzecz morska”

Katalog unikatowej biblioteki gromadzącej dzieła o tematyce morskiej już wkrótce zostanie udostępniony w Internecie. Stronę główną katalogu zdobi znak rozpoznawczy Biblioteki CMM, zaprojektowany i wykonany przez jej wieloletniego pracownika Jana Forkiewicza.

We współpracy z Jackiem Sadowskim, specjalistą ds. komputerowych, bibliotekarze unowocześnili zainstalowany wcześniej system biblioteczny PATRON. Ponadto zakupiono moduł WWW systemu oraz odpowiedni sprzęt umożliwiający wyeksportowanie danych do sieci globalnej.

Zbiory umieszczane są w katalogu elektronicznym od roku 1999. Obecne przedsięwzięcie było możliwe dzięki dotacji MKiDN.

TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ CMM

Wycieczka do Niemiec

W dniach 12–15 października odbyła się promowo-autokarowa wycieczka do Meklemburgii (płn. Niemcy), zorganizowana przez Zarząd Towarzystwa Przyjaciół CMM, przy współpracy Muzeum Morskiego, a także należącego do niego statku-muzeum), Warnemuende (Muzeum Regionalnego i obchodzącej 130-lecie latarni morskiej), Schwerina (Muzeum Miejskiego i neorenesansowego pałacu – byłej siedziby książąt meklemburskich), Stralsundu (żaglowca „Gorch Fock” i *Ozeaneum* – nowoczesnego muzeum oceanograficznego, które zostało uznane w 2010 roku za europejskie muzeum roku) oraz Torgelow (skansenu słowiańskiego i warsztatu szkutniczego, w którym od kilku lat trwa budowa-rekonstrukcja statku średniowiecznego według modelu kadłuba statku z kościoła w miejscowości Ebersdorf w Saksonii). Wszyscy uczestnicy wycieczki zgodnie stwierdzili, że była ona świetnie przygotowana, a program dostarczył wielu niezapomnianych wrażeń.

POŻEGNANIA

Juliusz Kruszewski

Grono naszych Przyjaciół zmniejszyło się o długoletniego, aktywnego członka: 9 października w wieku 86 lat odszedł Juliusz Kruszewski, inżynier-okrętowiec, ceniony konstruktor o dużym autorytecie. Pod koniec drogi zawodowej przez kilka lat zatrudniony w Dziale Historii Budownictwa Okrętowego CMM, znacznie dłużej należał do Towarzystwa Przyjaciół CMM. Znany ze swych szerokiach, różnorodnych zainteresowań, był animatorem powstania jednej z pierwszych sekcji TP CMM – Conradowskiej, skupiającej miłośników prozy Józefa Conrada Korzeniowskiego, po latach przekształconej w Polskie Towarzystwo Conradowskie.

Ole Crumlin-Pedersen

Po długiej chorobie zmarł w wieku 76 lat Ole Crumlin-Pedersen, jeden z pionierów archeologii morskiej, największy autorytet w zakresie szkutnictwa średniowiecznego, twórca Muzeum Łodzi Wikingów w duńskim Roskilde. Niemal od początku istnienia CMM utrzymywał z nami serdeczne kontakty, a dużym wydarzeniem była jego wizyta w 1965 roku, podczas której ogłosił, potwierdzając tym samym badania dra Przemysława Smolarka, iż znalezione na Pomorzu na początku XX wieku wraki mają słowiański, a nie nordycki rodowód. Chętnie dzielił się swoją wiedzą, wielokrotnie też zapraszał pracowników CMM na stypendia naukowe do kierowanej przez siebie placówki. Pobyt w Roskilde, inspirujący do różnorodnych działań, wielu z nas uważa za jeden z najważniejszych etapów naukowej i zawodowej drogi.

Ole Crumlin-Pedersen (pierwszy z lewej) oraz nautolog polskiego pochodzenia George Indruszewski, dyrektor CMM Jerzy Litwin i kustosz w Muzeum Łodzi Wikingów Anton Englert – podczas przerwy w naradzie przed eksperymentalnym rejsm śladami duńskiego podróżnika Wulfstana z Hedeby do Truso, 2004